

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

కవితార్కికసింహ సర్వతంత్రస్వతంత్ర
శ్రీమద్వేదాంతదేశిక విరచితం మహాకావ్యం

॥ యాదవాభ్యుదయః ॥

॥ అష్టమః సర్గః ॥

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజమహాదేశికన్

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

*This was typeset using skt, L^AT_EX, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ యాదవాభ్యుదయః ॥

॥ అష్టమః సర్గః ॥

అథ ప్రసూనాయుధభాగధేయా-

న్యారబ్ధమందానిలసౌ తికాని।

మధుప్రసంగాత్మధురాణి యూనా

మనుష్టశీతాన్యభవందినాని ॥ 8.1 ॥

అనేకరూపైః స్వయమేకరూపః

కాలాత్మకం రూపమకాలకాల్యః।

ఋతుప్రభేదైరనుభూయ రేమే

రామాసఖో రామమనుప్రయాతః ॥ 8.2 ॥

హేమంతపూర్వః శిశిరాంతిమశ్చ

శరచ్చ సంభూయ వసంతవృత్త్యా।

శనైః శనైః శాంతిముపేయివాంసః

తద్వైభవాత్తన్మయతామివాపుః ॥ 8.3 ॥

ప్రాయేణ పంచాయుధపంచవక్త్రః

పలాశకోశాకృతిమాదదానైః।

మనస్వినీమానగజేంద్రభేదాత్

సశోణితైః పాణిరుహైశ్చకాశే ॥ 8.4 ॥

జగంతి పుండ్రేక్షుశరాసనేన

ప్రసూనబాణైరపి జేతుమిచ్ఛః।

అసూచయన్నాత్మభువః స్వనాదైః
అవ్యాహతామాశిషమన్యపుష్టాః ॥ 8.5 ॥

వరాంగనావక్త్రపదాంబుజానాం
స్వాభావికీం సౌరభరాగలక్ష్మీం |
ప్రపితృమానౌ ప్రసవైస్తదర్హం
ద్వేధా ద్రుమౌ దోహదమన్వభూతాం ॥ 8.6 ॥

తీక్ష్ణారుణాగ్రాణ్యచిరప్రరోహాత్
చకాశిరే చంపకకుటమలాని |
దత్తాని కామోత్సవమంగలార్థం
దీపాంకురాణీవ వసంతలక్ష్మ్యా ॥ 8.7 ॥

ముక్తాపగామగ్నసముత్థితాత్మా
భూయో భజన్పుష్పరజోభిషేకం |
చచార మందం మలయాద్రివాతః
చేతోభువో దృప్త ఇవౌపవాహ్యః ॥ 8.8 ॥

పుష్యేషు సంయోమవియోగవృత్త్యా
క్రమాద్భజంతీ నతిమున్నతిం చ |
వనాంతరే షట్పదపంక్తిరాసీత్
మంజుస్వనా మన్మథచాపమౌర్వి ॥ 8.9 ॥

వసంతక్లృప్తాన్మదనస్య బాణాత్
ఆందోలయన్నూనమనోకహేషు |
దినే దినే దక్షిణమాతరిశ్వా
గతాగతాభ్యాం గణయాంచకార ॥ 8.10 ॥

ఆఘూర్ణ్యమానైరభితో నభస్వాన్
కాంతైః ప్రదీపైరివ కర్ణికారైః |

వనశ్రియో మాధవసంగమార్హం
మంగల్యనీరాజనమాచచార || 8.11 ||

ప్రసూనహాసాధర పల్లవానాం
కింజల్కరోమాంచజషామభుంక్తుః |
మందానిలైరాహితవేపథూనాం
కాంతిం వసంతో వనవల్లరీణాం || 8.12 ||

విహారయోగ్యామథ వీక్ష్య వన్యాం
రమాపతిం రామసఖం విశంతం |
నభశ్చరైః సాకమనోకహస్తం
నాథం ప్రసూనోర్మిభిరభ్యషించన్ || 8.13 ||

పుష్పాకరేణ ప్రతిపన్నశోభం
బృందావనం నందితగోపబృందం |
ప్రదర్శయన్ ప్రాపిత ధేనువత్సం
రామానుజో రామమిదం బభాషే || 8.14 ||

మనోభువో మూర్తమివావలేపం
మాన్యం మనస్కారమివ త్వదీయం |
చిరం త్వయా సేవ్యమిహార్య మన్యే
చిత్రం వనం చైత్రరథాభినంద్యం || 8.15 ||

అమానుష ప్రాప్యమరణ్యమేతత్
ప్రాప్తస్య తే పాదరజఃప్రభావాత్ |
సత్త్వోపపన్నా న భజంతి సత్త్వాః
శాంతాశయాః శాశ్వతికం విరోధం || 8.16 ||

అచింత్య భూమ్నస్తవ సన్నిధానాత్
అన్యోన్య జాతీయదశాం దధానాః |

సింహీవశాస్త్రన్యవిదో భజంతే
సుభ్రాతృతాం కేసరిదంతిపోతాః || 8.17 ||

త్వదర్పితస్వాదుతృణాదీనీనాం
త్వద్వంశనాదామృతపాయినీనాం |
మన్యే గవాం వత్సగణావృతానాం
విష్వగ్వనం విశ్రమయోగ్యమేతత్ || 8.18 ||

వసంతలక్ష్మ్యా ఇవ వాసభూమిం
సంకల్పయోనేరివ శిల్పశాలాం |
రతేరివారామవిభూతిమన్యాం
వన్యామిమాం వేద్మి తవోపకార్యాం || 8.19 ||

వనస్థలీయం మకరందవర్జైః
అతోయకర్మాంతికమాత్తసేకా |
ప్రస్తౌ తి పర్యాప్తపరాగజాలా
సమీహితం సంచరణోత్సవం తే || 8.20 ||

నభఃస్పృశామత్ర మహీరుహాణాం
నీడాదమీ నిష్పతితాః సలీలం |
ప్రయుంజతే స్వాగతమంజసా తే
ప్రాయః శుభాలాపజుషః శకుంతాః || 8.21 ||

వతావధూతాస్తరవః స్వమూర్ధ్నా
సంతాన సాంతానిక సంపదస్తే |
ప్రాజ్యైరమీ పుష్పఫలైశ్చ నూనం
వితన్వతే వందనమర్హణాం చ || 8.22 ||

ఆస్వాద్య చూతాంకురమన్యపుష్టాః
 ప్రాయః స్వనైః పంచమముద్గిరంతః |
 ఆకారయంతీవ వనం గతం త్వాం
 దివ్యానమీ దర్శయితుం ప్రదేశాన్ || 8.23 ||

త్వత్పాద విన్యాస విశేష ధన్యాం
 ఆపాదయిష్యంత ఇవాత్మధాత్రీం |
 ఏనాం స్వశాఖాగ్రకరప్రయుక్తైః
 ప్రచిన్వతే భూమిరుహాః ప్రసూనైః || 8.24 ||

నిశామయంత్యో వనదేవతాస్తాన్వం
 చకోరసమ్మోహన చారుదీప్తిం |
 ప్రీతిం ప్రభూతాం పరివాహ్య గీతైః
 శీతాశ్రుణా శేషమివోద్వమంతి || 8.25 ||

రసాలరంభాది భవైరిహైతాః
 ఫలద్రవైః పిచ్ఛిలపార్శ్వభాగాః |
 వత్సావగాహ్యో వనరాజిమధ్యే
 పూర్ణాః సుధాయా ఇవ భాంతి కుల్యాః || 8.26 ||

కష్టోరపద్మోత్పలకాంతిభిస్తే
 కటాక్ష విక్షేపగుణం భజంత్యః |
 అరణ్యభాగానభితః ప్రవాహైః
 ఆప్యాయయంత్యాప ఇమాః ప్రసన్నాః || 8.27 ||

త్వద్వక్త్రపద్మప్రతిమాసహస్రైః
 సంస్పృజ్యమానేవ సపుష్కరాఽసౌ |
 ప్రభావతః ఖ్యాపితపుష్కరశ్రీః
 పుణ్యోదకా పుష్కరిణీ విభాతి || 8.28 ||

సంచారజాతైః శ్రమవారిలేశైః
 ఆలక్ష్య ముక్తాగుణమండనం త్వాం |
 వ్యక్తం నదీ వీజయతీయమారాత్
 అంభోరుహైరాశ్రిత వీచిహస్తైః || 8.29 ||

సహంతి వాతా తపవర్షవాతాం
 స్తోయేషు తిష్ఠంతి రవిప్రతీక్షాః |
 తపస్యతస్త్వన్ముఖకాంతిలోభాత్
 పద్మానిమాన్ పశ్చిమరామ మన్యే || 8.30 ||

తరంగిణీభిః పరిరభ్య ముక్తః
 సంలాపవాన్ భృంగరవైరధీరైః |
 ఆప్యచ్ఛతే నూనమతః ప్రయాతం
 మందీభవన్ కుండ సమీరణస్తాన్ || 8.31 ||

మనఃప్రసాదం తవ దర్శయంతీ
 ప్రాలేయసంఘాతనిభైః పయోభిః |
 శుద్ధా నవేందీవరనీలవాసాః
 ఛాయేవ తే శైవలినీ విభాతి || 8.32 ||

సహ ప్రయచ్ఛంతి తవ ప్రియాభిః
 చంచూర్యమాణా ఇవ చక్రవాకాః |
 ఆహలాయ దాతార ఇవాతిథేయాః
 కాలోచితాం కస్త్వమితీవ వాచం || 8.33 ||

విధూతవాలవ్యజనాః స్వపక్షైః
 చారుస్వనాపాదిత చాటువాదాః |
 అభిన్నవర్ణాః ప్రతియంత్యమీ త్వాం
 రాజోపచారైరివ రాజహంసాః || 8.34 ||

దివాపి గోవర్ధన నిర్ఘరాణాం
 సంఛాదితే వ్యోమ్ని తుషారజాలైః |
 ఇహోతపశ్చాంద్రమసేన ధామ్నా
 వికల్ప్యతే బోధితపంకజోఽపి || 8.35 ||

అతర్కిత ప్రాప్తమవేక్ష్య కాంత్యా
 మేఘంకరం మేచకమంబరం తే |
 నినాద నిష్పాదిత షడ్జగీతా
 నృత్యంత్యమీ సానుషు నీలకంఠాః || 8.36 ||

నదీభిరారబ్ధతరంగలాస్యం
 నాదైర్యుతం నిర్ఘరదుందుభీనాం |
 గాయద్ద్విరేఫం గిరిణా త్వదర్థం
 ప్రాయేణ సంగీతమిహ ప్రయుక్తం || 8.37 ||

కలిందజాకచ్ఛభువాం సఖీభిః
 ప్రచ్ఛాయవన్యాభిరధిత్యకాభిః |
 సూతే గిరిః సూచిత నందనోఽసౌ
 స్వర్గౌకసాం స్వైరవిహారవాంఛాం || 8.38 ||

అభ్యాగతం వీక్ష్య భవంతమారాత్
 సాలా ఇమే సామినతాగ్రశాఖాః |
 సుధారసస్వాదుతమాని భక్త్యా
 స్వయం ప్రయచ్ఛంతి ఫలాని ధన్యాః || 8.39 ||

పాత్రీభవంతస్తవ వీక్షణానాం
 పద్మాలయావాసవికల్పితానాం |
 చరాచరాః కాని కియంతి వైతే
 తపాంస్యతప్యంత భవాంతరేషు || 8.40 ||

విజానతాం సత్పురుష ప్రభావం
 పుంసామమీ పుణ్యతమీభవంతః |
 ప్రాయస్తద్వదంగీకరణాత్ప్రియాస్య౯-
 త్యారాధ్యతామద్రివనావకాశాః || 8.41 ||

సంస్కారపూతాభిరితీవ వాగ్భిః
 సమ్మోదయన్నగ్రజమాదిదేవః |
 విజాతలీలో విజహార హృష్యన్
 వంద్యః సతాం వత్సగణానుయాయీ || 8.42 ||

స్వయంవృతః స్వైరవిహారలక్ష్మ్యా
 ముహుర్వితేనే విపినే ముకుండః |
 స్థానాంతర ప్రాప్తి విభావితాని
 స్థితేరభిన్నాని గతాగతాని || 8.43 ||

ప్రభూతయా పుష్పఫలస్రసూత్యా
 వదాన్యవృత్తిని వనాని దృష్ట్వా |
 సస్మార చింతావశవర్తినీనాం
 ప్రజస్థితానాం వరవర్తినీనాం || 8.44 ||

ప్రాయస్తదాహ్వనవిధౌ నియోక్తుం
 ప్రగృహ్య వేణుం ప్రతిపన్నదూత్యం |
 న్యవేశయత్ కుట్మలితే సలీలం
 బింబాధరే సూచితచిత్తరాగే || 8.45 ||

సామోపపన్నాన్ క్రమశః స్వరంద్రైః
 సప్త స్వరాన్సప్తభిరుద్వమంతం |
 ప్రచక్రమే వాదయితుం వనాంతే
 వంశం ప్రియో వల్లవవంశజానాం || 8.46 ||

ముకుందవక్త్రానిలవాద్యమానో
 వేణుర్బభౌ వేద ఇవ ద్వితియః |
 రాగావధీనాం రహసాం యదేకం
 గీతాత్మనాం తస్య నిదానమాసీత్ || 8.47 ||

తద్వంశనాదః సుభగోఽనుగచ్ఛన్
 అగ్రే సరస్సౌరభమాగమానాం |
 అయత్ననిష్పన్న మనః సమాధీన్
 ఆబ్రహ్మకానాతనుతేవ జంతూన్ || 8.48 ||

శృణ్వద్భిరుద్వాంతమధుప్రవాహం
 వంశస్వనం తస్య సుధైకవంశం |
 సయాధ్యతాం నూనమవాప్య సర్వైః
 సత్త్వైః స్థితం సామినిమీలితాక్షైః || 8.49 ||

మధుద్రవైరుల్బణ సమ్మదాశ్రూ-
 ణ్యాలేఖ్యనిష్పందమ్మగద్విజాని |
 ఉదగ్రకోశోత్పలకాని కృష్ణో
 వంశీనినాదేన వనాన్యకార్షీత్ || 8.50 ||

ఆస్వాద్య తద్వంశనినాదమాధీవం
 ఆఘ్రూయ తత్సంచరసౌరభం చ |
 భుక్తామృతానాం భువి సౌరభేయ్యః
 క్షిప్తే తరాం క్షీబదశామవాపుః || 8.51 ||

వంశస్వనాస్వాద వశీకృతానాం
 వ్యక్తోదయానాం వనదేవతానాం |
 స కర్బురః స్నిగ్ధతమైః కటాక్షైః
 సేంద్రాయుధో మేఘ ఇవాబభాసే || 8.52 ||

ఆధ్మాపయామాస స శృంగమగ్ర్యం
 శంఖం తథాభూతమివాత్మయోగాత్ |
 జగౌ చ గేయాని బహూని యేషాం
 గాంధర్వ వేదోఽపి న పారదృశ్వా || 8.53 ||

త్రిస్థానయుక్తస్వరభూషితం తత్
 త్రిధా స్థితం గ్రామవిశేషయోగాత్ |
 అరంజయత్సప్తజగంత్యయత్నాత్
 గీతం హరేరాహృత కిన్నరౌఘం || 8.54 ||

విలాస వాక్యైరివ వేణునాదైః
 దివ్యేన గీతేన చ దైత్యహంతుః |
 నివేదితార్థాః సుదృశః స్వవాసాత్
 ఆజగ్మురాకర్షణ మంత్ర తీక్ష్ణైః || 8.55 ||

అనిష్టశబ్దైర్వలయైరపోఢాః
 కాంచ్యాప్యవజ్ఞా తపదోపగత్యా |
 గుణావకృష్టాః ప్రియమాప్తుమీషుః
 కామోపదిష్టేన మహాపథేన || 8.56 ||

ఆదిశ్యమానాం ప్రియవంశనాదైః
 ఆశాం నిజాశామివ నిర్విఘాతాం |
 తదాస్థితాం ప్రాస్థిషతాశు ధన్యాం
 ఆసన్నసంధ్యాధికరాగభాజః || 8.57 ||

మధువ్రతాధిజ్యశరాసనేన
 పుష్పాత్మకం సందధతా పృషత్కం |
 అనుప్లవేన వ్రజతా బభూవే
 తాసామనంగేన తదోద్యతానాం || 8.58 ||

ఆదేశయోగైరథ తత్ర గోప్యో
 నివార్యమాణా అపి దుర్నివారాః |
 ఆనిన్యిరే రాగమయైర్మహాఘ్నేః
 క్లేశాపహం కృష్ణసుధాపయోధిం || 8.59 ||

త్వారాసఖీనాం పురతః ప్రచేలే
 తరస్వినా నిశ్వసితేన తాసాం |
 సదాగతి ప్రార్థనయా సమేతం
 దూరస్థితం కృష్ణమివోపనేతుం || 8.60 ||

ప్రాయేణ వేగాత్సుదృశాం విభిన్నః
 ప్రకీర్ణముక్తాఫలపుష్పజాలః |
 ప్రస్తావయన్ కామవిహారనాట్యం
 హారః సమాలక్ష్యత సూత్రధారః || 8.61 ||

అవస్థితం క్వాపి కదంబమూలే
 వల్గుస్మితం వాదిత మంజువేణుం |
 సాచీకృతాక్షం దదృశుస్తరుణ్యః
 స్వాద్యం సతాం స్వస్తికచారుజంఘం || 8.62 ||

తదంగశోభామవలోక్య దివ్యాం
 విస్మేరభావం ప్రజతేవ దూరాత్ |
 ఆమోహయద్యౌవతమాదిధూర్తః
 సంతోషదిగ్ధేన సమీక్షణేన || 8.63 ||

ద్రుతాగతివ్యాకుల భూషణాస్తాః
 కించిత్ సముచ్చాస్వసితనీవిబంధాః |
 పర్యాకులాక్ష్యః పరివార్య తస్థుః
 కృష్ణం కృపాధీనదృశం కృశాంగ్యః || 8.64 ||

స వల్లభః సంసది వల్లవీనాం
 బర్హస్రజా దర్శితదానరాజిః |
 ఉదగ్రశృంగధ్వనిరాబభాసే
 దృష్టో వశానామివ వారణేంద్రః || 8.65 ||

అవృద్ధిసంకోచమివేందుమన్యాం
 అకార్ముకం కామమివాత్తవేణుం |
 తమద్భుతానామివ రాశిమేకం
 గోప్యస్తదాత్మాన ఇవాన్వభూవః || 8.66 ||

సురాంగనాభిః సమయే ధృతాయాం
 స్వేనైవ గోపాకృతి భూమికాయాం |
 అకర్మవశ్యస్య విభోస్తదాసీత్
 అర్చాఫలస్పర్శనమాత్ర లీలా || 8.67 ||

న ఖల్వముష్య ప్రమదామదాంధ్యం
 న కుత్సనం తత్తదభీష్టదాతుః |
 న ధర్మసంస్థాపనబాధగంధః
 శుద్ధానుచింత్యా హి శుభస్య లీలా || 8.68 ||

అనాగమప్రత్యయ సంభవానాం
 గురుత్యజాం గోపకుమారికాణాం |
 అనన్యసంగాత్ స దయాలురాసీత్
 అసంగఘంటాపథసార్థవాహీ || 8.69 ||

పుష్పావచాయప్రవణేన గోప్యః
 ప్రసాధితాస్తేన స చ ప్రియాభిః |
 అభిన్నబాహ్యోంతరమైకరస్యాత్
 ఆమోదమన్యోన్యసగంధమాపుః || 8.70 ||

స్వలాలనాదాపతితం స తాసాం
 సౌభాగ్యదుర్మానమదం వినేష్యః |
 పుష్పావచాయవ్యపదేశలౌల్యాత్
 ఆసీద్దవీయానబహిఃస్థితోఽపి || 8.71 ||

అవిప్రకర్షేఽపి తిరస్కరణ్యా
 క్లృప్తావృతిం కృష్ణమనీక్షమాణాః |
 భీమైరదూయంత భృశం తరుణ్యః
 క్షణైః స్వనిశ్వాససమీరదీర్ఘైః || 8.72 ||

పుష్పావకీర్ణేషు వనద్రుమాణాం
 మూలేషు మోహాలసచేతసస్తాః |
 కృతాసికాః కృష్ణవియోగభేదాత్
 కామాస్త్రపర్యంకగతా ఇవాసః || 8.73 ||

వలీనచిత్తా విషమాస్త్రతాపాత్
 విలాపయంత్యో వసుధాం విలాపైః |
 అదృశ్యరూపస్య హరేరగాయన్
 గుణాంశ్చరిత్రాణి చ గోపకన్యాః || 8.74 ||

ముకుంద విశ్లేషవిమోహితానాం
 సంశ్రూయమాణాని ముహుర్వనాంతే |
 శమప్రదాన్యాత్మవిదామభూవం
 స్త్రయ్యంతగంధీని వచాంసి తాసాం || 8.75 ||

స మాయయాత్మానమసౌ పరేషాం
 ప్రచ్ఛాద్య సందర్శయతి ప్రసాదాత్ |
 ఇతీమమర్థం ప్రథయన్ప్రియాణాం
 దృష్టిం శుభాం దాతుమియేష తాసాం || 8.76 ||

తాసామథ స్మేరముఖాంబుజేన
 శ్యామేన పీతాంబర చిత్రితేన |
 ఆవిర్భూభూవే సహసా పురస్తాత్
 మధుద్విషౌ మన్మథమన్మథేన || 8.77 ||

తమేకచిత్తాః ప్రతిసన్నివృత్తం
 యాతేన నృత్యంతమివాదుభతేన |
 గోప్యః పునరాతమివాత్మనైవ
 ప్రైక్షంత సమ్మోదపయోధిమగ్నాః || 8.78 ||

నవేందురేఖా కృశపాండురాంగీః
 తాపాశ్రుసందర్శిత వాహ్నితోయాః |
 దదర్శ గోపీరవతారగోపః
 శ్వాసైస్త్రిలోకీమివ శోషయంతీః || 8.79 ||

అవిధ్యతైకః ప్రణయాపరాధీ
 యోగైరలక్ష్మ్యో యుగపత్ప్రయుక్తైః |
 ఆవర్జిత భూధనుషామమోషైః
 ఏణీదృశామీక్షణ చిత్రపుంఖైః || 8.80 ||

ప్రసాద జీవాతుభిరంగనానాం
 ప్రత్యేకమన్యాభిరలక్షణీయైః |
 విలాసచాటూక్తివిలోకనాద్యైః
 ఆనందయన్ సాంత్యనమాచచార || 8.81 ||

తాసాం తదంగవ్యతిషంగలోభాత్
 సైరంధ్రికా వృత్తిముపేయుషీణాం |
 విరక్త నిధ్యేయపదః స రాగీ
 రాగాధికాం ప్రాస్తుత రాసలీలాం || 8.82 ||

తదగ్రహస్త గ్రహణార్థినీనాం
 స సవ్యతో దక్షిణతశ్చ తిష్ఠః |
 బభార విద్యుద్వ్యవధానభాజాం
 వాత్యాజుషాం వారిముచామభిఖ్యాం || 8.83 ||

ద్వయోర్ద్వయోరేకతయా స తాసాం
 మధ్యే స్థితో మండలరాసనృతే |
 కరద్వయస్పర్శరసేన కాంతాః
 ప్రత్యేకమానంద్య భృశం ననంద || 8.84 ||

అపారమావర్తయతా రసాబ్ధిం
 రామానుజో రాసజవేన దీవ్యః |
 పదాశ్రితానాం భ్రమశంతిహేతుః
 ప్రియాసహస్రం భ్రమయాంచకార || 8.85 ||

స్వమాయయా ఘూర్ణయతో మహత్యా
 విశ్వాని భూతాని విభోరజస్రం |
 రామాజనం రాసవశం విధాయ
 స్వస్య స్వయం ప్రాప నిదర్శనత్వం || 8.86 ||

స్వపాదపాంసున్నపితాకృతీనాం
 స్విద్యన్ముఖీనాం వ్రజసుందరీణాం |
 లంబాలకానాం లలితస్మితానాం
 లాభాత్స్వయం లబ్ధ మనోరథోఽభూత్ || 8.87 ||

సనృతగీతేన విహారయూనా
 గోపీజనైరంతరితేన బద్ధం |
 తదదుభ్రతప్రస్థితి రాసచక్రం
 జవాదలక్ష్యాంతరమాబభాసే || 8.88 ||

జగుః సహర్షం దివి దేవకన్యాః
 దివ్యాస్తదా దుందుభయః ప్రణేదుః |
 పపాత కల్పద్రుమ పుష్పవృష్టిః
 సదర్శితే సంశ్రితరాసలీలే || 8.89 ||

గృహీతహస్తద్వితయాః సలీలం
 మిథ్యాభుజంగేన మృగీదృశస్తాః |
 పరిభ్రమంత్యో విపరీతవృత్త్యాః
 ప్రక్రాంతరాసాం భువమభ్యజానన్ || 8.90 ||

మనోజ్ఞమల్లీహసితేన తాసాం
 రమ్యేణ కృష్ణో రజనీముఖేన |
 అన్యాయాదృశీం ప్రీతిమనన్యయోగాత్
 ఆపాదయిష్యన్విరరామ రాసాత్ || 8.91 ||

ఉద్భిన్నఘ్రూంబుకణాం విహారాత్
 తాసాం కరస్పర్శరసేన చైనం |
 లతాగృహే నందన గర్భశోభిన్
 యాసీనమన్వాసత గోపకన్యాః || 8.92 ||

స్వలంభితైశ్చిత్రపలాశపుష్పైః
 సంవీజ్యమానో విటపైః ప్రియాభిః |
 నిదర్శయామాస వనాంతరాలే
 నీలాద్రిముద్భాగ్రింత మయూరబృందం || 8.93 ||

విచిత్రలీలాహితవేపథూనాం
 తాసామనాసాదిత విశ్రమాణాం |
 తాపోపశాంత్యై తపనాత్మజాయాం
 ఆహ్లాదనీమద్భిరియేష లీలాం || 8.94 ||

ముఖేన తస్య ద్విజరాజభాసా
 తారాభిరామేణ తమోపహేన।
 ప్రేమోదధిం వర్ధయతా ప్రియాణాం
 సంచిక్షిపే తత్ర సరోజకాంతిః ॥ 8.95 ॥

సంధ్యాఘనాభః స తదా ప్రియాణాం
 మధ్యే బభౌ వారిజరేణుతామ్రైః।
 శృంగారదిగ్ధైరివ దృష్టిపాతైః
 శృంగోదక్తైరాఘ్లాత చిత్రదేహాః ॥ 8.96 ॥

స పద్మినీనాం సలిలస్థితానాం
 చకార సమ్మిలనమాశు తాసాం।
 తుషారజాలైస్తుహినాంశుసౌమ్యః
 కామోపనేతా కరయంత్రముక్తైః ॥ 8.97 ॥

పటీరపంక్తైః ప్రతిపన్నగంగాం
 శోణాన్వితాం కుంకుమసంగమేన।
 కస్తూరికాభిః ప్రచితా త్మవర్ణాం
 కృష్ణప్రియాః కృష్ణనదీం వితేనుః ॥ 8.98 ॥

అకాలజాతప్రతిమేందుజాలాన్
 ఆకీర్ణమిథ్యాశఫరాంస్తరంగాన్।
 వక్త్రాక్షివక్షోరుహబింబయోగాత్
 అకల్పయన్ కల్పిత చక్రవాకాన్ ॥ 8.99 ॥

సవిభ్రమా చారుపయోధరాభా
 తాభిః సమం సూర్యసుతా ప్రపేదే।
 అలబ్ధపూర్వం తదనన్యలభ్యం
 కృష్ణోపభోగేన కృతార్థభావం ॥ 8.100 ॥

నితంబవక్షోజనిరూఢవృద్ధిః
 మధ్యే కృశా సంశ్రితనిమ్ననాభిః |
 విలోలపద్మాగ్రతరంగహస్తా
 తాసామభూదన్య తమేవ సాఽపి || 8.101 ||

అసూయయేవ ప్రమదాజనానాం
 లాక్షాంజనాదీని విలోపయంతీ |
 నిసర్గశోభాతిశయప్రకాశత్
 కృతోపకారేవ నదీ బభూవ || 8.102 ||

చిరప్రవృద్ధం దయితేఽనురాగం
 చిత్తే దురాసేధమివోద్వమంతీ |
 ప్రాయేణ తత్కాంతి మధూపభోగాత్
 దృష్టిస్తదా రాగమువాహ తాసాం || 8.103 ||

అనంగ రాగోజ్జ్వల చిత్తదేహీ
 విశ్వాధికం దివ్యధురాయతాక్ష్యః |
 కప్లోరశోభారచిత్తైః కటాక్షైః
 కామస్య బాణైరివ తాపదీప్తైః || 8.104 ||

విగాహనాద్గోపనితంబినీనాం
 సంవర్ధమానే సహసాఽంబుపూరే |
 తద్వక్త్రశోభావిజితైః సరోజైః
 అంతర్హితం నూనమవాప్తలజ్జైః || 8.105 ||

కృష్ణాంబుదః కల్పితహస్తయంత్రః
 చకార గోపినయనోత్పలేషు |
 ధారాంబుసేకాదుపసంభవంత్యా
 రాగశ్రియా రక్తసిలీంధ్రశోభాం || 8.106 ||

ముహుఃప్రయుక్తాం ముఖపుండరీకే
 కదర్థయంత్యా కరయంత్రధారాం |
 కాంతే కయాచిద్దధిరే కరాభ్యాం
 గతాగతాన్యత్పలకాననానాం || 8.107 ||

ప్రయాపితే గోపికయా కయాచిత్
 కృష్ణాననం కీచకయంత్రతోయే |
 నిమీలనోస్మీలనతస్తదీయాత్
 నక్తందివం తత్క్షణదృశ్యమాసీత్ || 8.108 ||

తమార్ద్రభావాన్ని బిడాంతరీయం
 లంబాలకం రాశిమివాద్భుతానాం |
 పశ్చాదుపేతా పరిరభ్య తస్థౌ
 కాచిత్ప్రియా కామవధూరివాన్యా || 8.109 ||

అభంగురప్రేమబలేన తస్యాః
 బద్ధం ప్రియం బాహులతాద్వయేన |
 సమీక్ష్య కామార్పితపాశమన్యాః
 సంప్లావయామాసురపేతశంకాః || 8.110 ||

యదంఘ్రియోగాజ్జగతాం త్రయాణాం
 మందాకినీ మాన్యతమా బభూవ |
 తయాపి సంభావ్యతమా తదాసీత్
 కృష్ణేన సా తేన కృతావగాహో || 8.111 ||

అథోపచారానుపపాదయంతీ
 దివ్యేన దేహేన దినేశకన్యా |
 ఆనర్చ పాదార్పిత రత్నపుష్పా
 గోపీసఖం గోపకుమారమాద్యం || 8.112 ||

సరిద్భిరన్యాభిరపి ప్రభావాత్
 ప్రాయేణ గోపితనుమాశ్రితాభిః |
 తోషాదుదన్వత్సుతయోప భోగ్యః
 తోయోపచారేణ విభుః సిషేవే || 8.113 ||

తముత్తరంతం సరితః ప్రవాహాత్
 ఉత్తారకం పంకమయాత్పయోధేః |
 మరుత్ప్రియుక్తా వసనాంగరాగైః
 ఆకల్పయన్నస్సరసస్తద్రైః || 8.114 ||

వ్రజాంగనాశ్చ త్రిదశాంగనాభిః
 ప్రసాధ్యమానా బహుమానపూర్వం |
 రమాసహాయ ప్రణయానురూపాం
 సమ్మాననాం సాధుజనేష్వవిందన్ || 8.115 ||

విహృత్య తస్మిన్ వ్రజసమ్ముఖీనే
 చక్రం గవాం శైలవనాన్నివృత్తం |
 ఉపాద్రవత్కశ్చిదరిష్టనామా
 కైలాసపర్యాయ తనుః కకుద్మాన్ || 8.116 ||

ఖురాగ్రవజ్రేణ విదారయన్ష్మాం
 విషాణనిర్భన్న విమానమూలః |
 దుర్వారవేగో దదృశే స దూరాన్
 మృత్యోరుపక్రాంతమహో మహోక్షః || 8.117 ||

శృంగావరుగైః శకటైః ప్రకీర్ణం
 వృషాంతరైరాశు విముక్తమార్గం |
 వ్రజం తదా విప్లుతగోపవర్గం
 త్యక్త్వా స కృష్ణాభిముఖం జగామ || 8.118 ||

తమాపతంతం ప్రతిసంజిహానో
 నిర్వాదవిత్రాసితదీనధేనుం।
 విషాణయుగ్మ గ్రహణేన శౌరిః
 చక్రే వినిష్పిడిత పీనకంతం॥ 8.119 ॥

అపహత్య దుర్జయమరిష్టదానవం
 జగతామరిష్టమివ జాతవిగ్రహం।
 వ్రజసద్భిరదుభిత విహారతోషితైః
 సురసత్తమైరపి సమం స తుష్టువే॥ 8.120 ॥

అన్వైరప్యసురమలిష్టుచైరనేకైః
 ఆతంకాన్స్థిరచరసూతిభిః ప్రసూతాః।
 గోపానాం ప్రతివిదధే గవాం చ కాలే
 రామేణ స్తు తచరితో తథాంగపాణిః॥ 8.121 ॥

॥ ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య
 వేదాంతాచార్యస్య

కృతిషు యాదవాభ్యుదయే మాహాకావ్యే అష్టమః సర్గః॥